

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1923'24

ŠTEVILKA 3

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

KOSTA VUKAŠINOVIĆ

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 1/a
Palača Ljubljanske kreditne banke

Trgovina modnih čevljev in usnjatih izdelkov:

= Listnice - Damske torbice =

Potovalni usnjati predmeti i. dr.

Samoprodaja in zaloga izdelkov tovarne „PETOVIA“, d. d.

Jadranska banka BEOGRAD

Dionička glav. ... Din 60,000.000

Rezerva Din 30,000.000

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb,

Amerikanski odio.

Naslov za brzozjavke: Jadranska

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar; *Frank Sakser State Bank,* Cortland Street 82, New-York City, *Banco Yugoslavo de Chile,* Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/1.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Ponedeljek,	15. oktobra	JUDIT. Gostovanje gospe Marije Vere iz Beograda . . .	Red F
Torek,	16. "	Zaprto	
Sreda,	17. "	KAR HOČETE	Red C
Četrtek,	18. "	AZAZEL	Red B
Petek,	19. "	JUDIT	Red D
Sobota,	20. "	SMRT MAJKE JUGOVIČA . .	Red E
Nedelja,	21. "	UGRABLJENE SABINKE . .	Izven
Ponedeljek,	22. "	KAR HOČETE	Red A

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Ponedeljek,	15. oktobra	Zaprto	
Torek,	16. "	EVGENIJ ONJEGIN	Red B
Sreda,	17. "	AĪDA	Red D
Četrtek,	18. "	NIKOLA ŠUBIC ZRINJSKI .	Red E
Petek,	19. "	NOVELA OD STANCA. ZAPE- ČATENCI	Red A
Sobota,	20. "	EVGENIJ ONJEGIN	Red C
Nedelja,	21. "	PRODANA NEVESTA Ljudska predstava	
Ponedeljek,	22. "	Zaprto	

Uprava si pridruŹuje pravico spremembe sporeda in zasedbe.

Priporoča se stara, solidna tvrdba	J. Maček	največja zaloga oblek na Aleksandrovi cesti samo št. 12
---	-----------------	---

V. BEŠTER <u>ATELJE</u> „ HELIOS “ Oglejte si slike, Aleksandrova cesta 5
--

Gostovanje ge. Marije Vere iz Beograda.

JUDIT.Tragedija v petih dejanjih. Spisal Fr. Hebbel, poslovenil
Fr. Albreht.

Režiser: FR. LIPAH.

Holofernes		g. Skrbinšek
Prvi stotnik } Holofernov {		g. Cesar
Drugi „ } Holofernov {		g. Bertok
Asirski duhovnik		g. Drenovec
Trabant		g. Terčič
Libijski, } poslanec {		g. Smerkolj
Mezopotamski, } poslanec {		g. Kumar
Sel		g. Sancin
Vojak		g. Medven
Judit		ga Marija Vera k. g.
Mira, Juditina služabnica		ga Medvedova
Efraim		g. Kralj
Asad in njegov brat		g. Gregorin
Daniel, nem in slep, bogunavdahnjen		g. Lipah
Samaja, Asadov prijatelj		g. Terčič
Jozua		g. Plut
Delija, žena Samaje		gna Rakarjeva
Ahior, moabitski stotnik		g. Peček
Samuel, prastar ded		g. Danilo
Njegov vnuk		g. Jan
Betulijski duhovniki {		g. Markič
		g. Kumar
		g. Jerman

Ljudstvo in vojaki.

Dejanje se vrši v taborišču Holofernovem, v Juditini sobi in
v Betuliji.**HED. ŠARC**

Ljubljana, Šelenburgova ulica 5.

*Perilo, opreme za neveste, platno,
prti in brisalke, žepne rute, švi-
carske vezenine, perje in puh.***Pralnica in likalnica.**

KAR HOČETE.

Komedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Orsino, vojvoda ilirski	g. Drenovec
Sebastijan, mlad plemič, Violin brat	g. Kralj
Antonio, pomorski kapitan, Sebastijanov prijatelj	g. Terčič
Pomorski kapitan, Violin prijatelj	g. Medven
Valentin, } plemiča v vojvodovi službi {	g. Cesar
Curio, }	g. Markič
Vitez Tobija Rig, Olivijin stric	g. Peček
Vitez Andrej Bledica	g. Šest
Malvolio, Olivijin dvornik	g. Rogoz
Fabijan, } v službi pri Oliviji {	g. Gregorin
Norec, }	g. Skrbinšek
Menih	g. Lipah
Olivija, grofica	ga Wintrova
Viola, Sebastijanova sestra	ga Šaričeva
Marija, Olivijina hišna	ga Juvanova
Birič	g. Sancin
Sluga pri Oliviji	g. Kumar

Dvorjani, biriči, sluge.

Godi se v ilirskem mestu in na bližnji morski obali.

Po drugem dejanju daljši premor. — Godbo zložil Anton Balatka.

Umetniške razglednice
vedno nove, in fini pismeni papir v kasetah
Papirna trgovina IVAN GAJŠEK
Sv. Petra cesta števil. 2 LJUBLJANA Sv. Petra cesta števil. 2

AZAZEL.

Žalna igra v štirih dejanjih. Spisal Ivan Pregelj.

Režiser: M. SKRBINŠEK.

Juda Simonov iz Keriota	g. Skrbinšek
Mirjam iz Magdale	ga Šaričeva
Suzana, njena hišna in prijateljica	ga Medvedova
Lia, njena strežnica	gna Juvanova ml.
Joana, vdova Kuzova	gna Rakarjeva
Natanael, Tolomajev iz Kane	g. Cesar
Joanan Cebedejev iz Betzajde	g. Drenovec
Simon, kefa Jonov iz Betzajde	g. Danilo
Levi Alfejev iz Kapernavma	g. Lipah
Joel, hasan jeruzalemski	g. Kralj
Osim, mlad žid, Liin ljubi	g. Sancin
Glas Ješue iz Nazare	* * *
Prvi molilec	g. Terčič
Drugi molilec	g. Drenovec
Tretji molilec	g. Cesar
Prvi romar	g. Plut
Drugi romar	g. Gregorin
Tretji romar	g. Jan
Četrty romar	g. Medven
Ženska	gna M. Danilova
Slepec	g. Peček
Prvi ribič	g. Sancin
Drugi ribič	g. Smerkolj

Deček, romarji, berači.

Dejanje se vrši v dneh učenja in trpljenja Jezusovega med prvo in zadnjo Veliko nočjo v Magdali, Kapernavmu, na vztočnem bregu Tiberijskega morja in ob Oljski gori na Markovi pristavi.

Smrt majke Jugovića.

Dramska pjesma u tri pjevanja od Ive Vojnovića.

Režiser: ROGOZ.

Majka Jugovića	ga Rogozova
Prva snaha	gna M. Danilova
Druga snaha	gna Rakarjeva
Treća snaha	gna Juvanova
Četvrta snaha	gna Ježkova
Peta snaha	gna Kovačićeva
Šesta snaha	gna Gorjupova
Sedma snaha	gna Artlova
Osma snaha	ga Medvedova
Deveta snaha Angjelija	ga Šarićeva
Kosovka djevojka	ga Danilova-Balatkova
Jedna baka	ga Juvanova
Damjan Jugović	g. Rogoz
Slijepac guslar	g. Skrbinšek
Bakin unučić	g. Tavčar
Jedan čobanin	gna Gorjupova
1. glasnik	g. Drenovec
2. glasnik	g. Peček
I. } Turčin {	g. Sancin
II. }	g. Cesar
III. }	g. Smerkolj

Djeca Jugovići, kopljanici turski, hrišćanski zarobljenici, hrišćanski kopljanici, starci, žene, djeca, ranjenici, narod itd. itd.

Glas zarobljenika turskog.

Glas zvijezda-krijesnica.

Glas noćnog vjetra.

Prva su dva pjevanja na čardaku Jug Bogdanove kule, a treće na Kosovu. Doba: O Vidovdanu god. 1389.

Ugrabljene Sabinke.

Veseloigra v štirih dejanjih. Spisala Franc in Pavel Schönthan,
poslovenil E. Gangl.

Režiser: O. ŠEST.

Martin Golvič, profesor	g. Rogoz
Friderika, njegova soproga	gna Rakarjeva
Pavla, njuna hči	gna M. Danilova
Dr. Novak	g. Peček
Marijana, njegova soproga	ga Wintrova
Brumen	g. Plut
Brumen, imenovan Zvezdan, njegov sin	g. Medven
Emanuel Strice, ravnatelj gledališča	g. Putjata
Roza, hišna pri Golviču.	ga Rogozova
Avgusta, hišna pri Novaku	gna Gorjupova
Mažgon, šolski sluga	g. Sancin

Kraj: majhno mesto. Čas: sedanjost.

Priporoča se moderna moška konfekcija
_____ v novih prostorih _____

JOS. ROJINA, Aleksandrova c. 3

Zahtevajte povsod našo domačo

KOLINSKO CIKORIJO

izvrsten pridatek za kavo

Dobrovoljačka banka, d.d. v Zagrebu

podružnica **LJUBLJANA**

Telef. inter. št. 5 in 720

Dunajska cesta št. 31

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Evgenij Onjegin.

Lirična opera v treh dejanjih in v 7 slikah. Po besedilu Puškina
vglasbil Iljič Čajkovski.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: V. SEVASTJANOV.

Larina, posestnica	ga Smolenskaja
Tatjana, } njeni hčerki {	gna Zikova
Olga, }	gna Sfiligojeva
Filipjevna	gna Ropasova
Evgenij Onjegin	g. Dr. Rigo
Lenski	g. Burja
Knez Gremin	g. Betetto – Zathej – Zupan
Stotnik	g. Perko
Zarecki	g. Šugelj
Triquet, Francoz	g. Mohorič
Gillot, dvorjanik	g. Drenovec

Kmetje, plesni gostje, posetniki, oficirji.

Dejanje se godi deloma na posestvu na deželi in deloma v
Petrogradu.

Čas: Drugo desetletje tega stoletja.

GRIČAR & MEJAČ

ZALOGA OBLEK
ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

LJUBLJANA, ŠEJENBURGOVA ULICA 3

VOGAL
KNAFLJEVE ULICE

AÏDA.

Opera v štirih dejanjih. Spisal Antonio Ghislanzoni.

Vglasbil G. Verdi.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Kralj egiptovski.	g. Pugelj – Zupan
Amneris, njega hči	ga Rewiczewa – gna Sfiligojeva
Aïda, sužnja etiopska	ga Lewandovska – gna Zikova
Radames, vodja egiptovske voj- ske	g. Sowilski – Šimenc
Ramfis, veliki svečenik	g. Betetto – Zathej
Amonasro, etiopski kralj in oče Aïde	g. Cvejič
Sel	g. Banovec – Mohorič
Svečenica	gna Mišič-Saxova

Svečeniki, svečenice, ministri, vodje, vojaki, sužnji in ujetniki etiopski, narod egiptovski.

Dejanje se godi v Memfidi in Tebah za vladanje Faraona.

Nove dekoracije naslikal g. Skružny. Novo garderobo izdelala gledališka krojačnica pod vodstvom ge Waldsteinove.

Vsebina:

1. dejanje: Dvorana v kraljevi palači. Ramfis in Radames govorita o vojni; Radames upa, da postane vodja egiptovske vojske. Samo v tem slučaju lahko popelje ljubljeno Aïdo v domovino. V Radamesa je zaljubljena tudi Amneris. Kralj ga imenuje glavnim poveljnikom in Amneris mu izroči zastavo.

Sprememba: V templju. Veliki svečenik izroči Radamesu sveti meč in prosi boga za zmago.

2. dejanje: Amneris se v svojem stanovanju pripravlja za sprejem zmagovalne vojske. Ker pa sluti, da ga tudi Aïda ljubi, ji zapove, da mora pozabiti nanj in da se mora zmagovalne svečanosti udeležiti kot sužnja.

Sprememba: Radames se vrača kot zmagovalec. Med ujetniki je pripeljal seboj tudi kralja Amonasra, očeta Aïdinega. Kralj sicer na prošnjo Radamesovo sužnje osvobodi, le Aïde in njenega očeta ne. Radames naj poroči kraljevo hčerko Amneris.

3. dejanje: Na obali Nila. Amneris moli na predvečer poroke v Izinem templju. Radames je hotel z ljubljeno Aïdo zbežati iz Egipta, toda njegov načrt se izjalovi in veliki svečenik ga zapove zapreti.

4. dejanje: Kraljeva dvorana. Amneris še vedno ljubi Radamesa in ga skuša osvoboditi. On je ne ljubi, pusti rajši se živega pokopati. Obupana Amneris preklinja sodnike.

Sprememba: V svetišču Vulkanovem umreta v objemu Radames in Aïda.

Nikola Šubic Zrinjski.

Glasbena tragedija v treh dejanjih in osmih slikah. — Po drami T. Körnerja spisal Hugon Badalić. — Vglasbil Ivan pl. Zajec.

Dirigent: L. MATAČIĆ.

Režiser: V. SEVASTJANOV.

Nikola Šubic, hrvatski ban, poveljnik

Sigeta	g. Levar
Eva, njegova žena	gna Sfiligojeva
Jelena, njiju hčerka	gna Thalerjeva
Gašpar Alapič	g. Pugelj
Lovro Juranić	g. Kovač
Vuk Paprutović	g. Mohorič
Sulejman Veliki, turški car	g. Betetto — Zupan
Mehmed Sokolović, veliki vezir	g. Sowilski — Šimenc
Mustafa	g. Rus
Ali Portuk	g. Ribić
Ibrahim Beglerbeg	g. Erklavec
Levi, Sulejmanov zdravnik	g. Debevec
Timoleon	g. Perko

Osmanka, Sokolica, Mejra, Fatima, Zulejka. — Hrvatski častniki in vojaki. Bule, odaliske, evnuhi, čuvarji saraja.
Zbor vil, turški vojaki.

Prva slika se godi v Beogradu, ostale v Sighetu in pred njim v turškem taboru leta 1566.

Salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

Novela od Stanca.

Komična opera v enem dejanju. Spisal Marin Deržić.
Vglasbil B. Širola.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: O. ŠEST.

Stanac, star kmet	g. Zathy
Miho	g. Pugelj
Vlaho { mladi kavalirji }	g. Banovec
Djivo { }	g. Sowilski
Vila	gna Korenjakova

Maske, dame, kavalirji, dekleta, preoblečena v vile.

Dejanje se vrši za časa karnevala v mestu Dubrovniku v
XVI. stoletju.

Zapečatenci.

Komična opera v enem dejanju. Spisala Rihard Batka in
Pordos-Milo. Poslovenil Al. Peterlin-Bátog.
Vglasbil Leo Blech.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: O. ŠEST.

Jež, župan	g. Levar
Liza, njegova hči	gna Thalerjeva
Gospa Jera, mlada vdova	ga Rewiczeva
Gospa Vuga, stanovalka v isti hiši	ga Smolenska
Jernej, njen sin, občinski pisar	g. Kovač
Zajec, občinski sluga	g. Zupan
Sosed Grivec	g. Finko
Nočni čuvaj	g. Perko
Prvak strelcev	g. Bogojevič

Kraj: malo mesto. Čas: 1830.

Vsebina «Novela od Stanca»: Stari zagorski seljak Stanac je prišel v mesto, da proda kozličke in sir. Ker ni našel prenočišča, je legel k vodnjaku in si v strahu, da ga ne okradejo, ni upal vso noč zatisniti očesa. Mladi dubrovniški ponočnjaki Vlaho, Miho in po zagorski oblečeni Ivo Pešica se odločijo, da mu napravijo novelo, to je šalo. Ivo nalaže Stanca, da pridejo ponoči k studentu vile, katere so tudi njega nekoč pomladile. Lahkoverni Stanac jim to verjame. Medtem prihajajo po cesti maškare. Na prigovarjanje naših treh ponočnjakov gredo k studentu in se obnašajo kot vile in Stanac jih začne prositi, naj ga pomlade. Ko so se dovolj našalili z njim, mu zvežejo roke in mu obrijejo brado. Vzemo mu vse, kar je imel, in mu puste za to denarja, kolikor je bilo vredno, ter zbeže. Stanac šele sedaj izpregleda, da je bil prevaran.

Vsebina «Zapečatencev»: K lepi mladi vdovi Jeri priteče soseda, stara vdova Vuga, in jo roti, da sme pri njej skriti staro rodbinsko omaro, katero bi moral občinski sluga Zajec radi neplačanih davkov zarubiti. Ta omara igra v ljubezni dveh mladih srečnih zaljubljenecv in starega zaljubljenega župana prevažno vlogo; sluga Zajec in župan hote in nehoté pomagata dvema mladima k srečni poroki.

Prodana nevesta.

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel
A. Funtek. Vglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: FRANJO BUČAR.

Krušina, kmet	g. Šubelj
Katinka, njegova žena	gna Kattnerjeva
Marinka, njiju hči	ga Lewandovska
Miha	g. Dr. Rigo
Neža, njegova žena	gna Ropasova
Vašek, njiju sin	g. Mohorič
Janko, Mihov sin, iz prvega zakona	g. Šimenc
Kecal, mešetar	g. Zathey
Vodja glumačev	g. Medven
Esmeralda, plesalka	ga Matačičeva
Indijanec	g. Drenovec

Godi se v večji češki vasi v sedanosti. — Prva vprizoritev
leta 1866. v Pragi.

IGN. ŽARGI
„Pri nizki ceni“

Modna trgovina
Sv. Petra cesta št. 3

Zavarovalnica in
pozavaroval-
nica

GENERALNO ZASTOPSTVO

TRIGLAV

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 17/1

ima s
6,000.000 Din

največjo vplačano glavnico

med jugoslovanskimi zavarovalnicami.

Dohodki premij l. 1922 . . . 18,036.500 Din

Škode l. 1922 6,343.000 Din

K vprizoritvi Verdijeve „AÏDE“

(Dalje.)

Rigoletto je perfektna in dovršena kreacija. Lepota, dobrota in resnica so lepo stopljene v eno. Homogenosti, jasnosti in inspiracije imaš toliko v tem delu, da je moralo pri premieri marca meseca 1851. v Benetkah izzvati popolnoma razumljiv entuziazem. Danes je preteklo že več kot petdeset let in še vedno je Rigoletto na repertoarju vseh gledališč in vsak moderni in najmodernejši muzik se klanja velikemu geniju. Rigoletto je imel mnogo neprilik, preden je prišel na oder. Avstrijska cenzura je delala vsemogoče sitnosti, ker ni mogla trpeti pisca drame, Viktorja Hugoja, in na vsak način je hotela upropastiti ugled francoskega pisatelja. Libretist Piave je izpremenil naslov v „Prokletstvo“. Tak naslov pa je bil za takratno cenzuro nekaj groznega. Policijski komisar, neki gospod Martello, je nasvetoval libretistu, naj izpremeni osebe v drami in naj dá naslov operi „Rigoletto“. Piave se je pogovoril z Verdijem, ki je na koncu konca po tolikih neprilikah, ki jih je imel s to opero, odločil, da se izpremeni ime kralja Francije v „vojvoda Mantovski“, ime Rigoletto pa je ostalo simpatično skladatelju in libretistu. Vse drugo je izdelal Verdi v 40 dnevih in predal dovršeno delo, ki je bilo po volji sedaj tudi avstrijski policiji, in gledališču. Rigoletto kakor tudi Traviata in Trovatore pomeni novo življenje in novo pomlad za velikega mojstra; z njim je pokazal svetu svoje največje bogastvo. V njem se čuti Verdi tako sigurnega, saj se je v njem zopet prebudil genij in to genij prvih desetih let. — Mnogi krive Verdija, da se je držal v Rigolettu nekoliko primitivne in zastarele orkestracije; toda treba je vedeti, da oblika teh melodij ne prenaša druge inštrumentacije in druge harmonije, na koncu konca pa je v pesmi združena vsa sila dramatičnega izražanja brez vsake primesi katerihkoli drugih elementov. Vrednost Rigoletta ni v fakturi, temveč v inspiraciji. Čitalca bo gotovo zanimalo, kako je bilo to delo, ki pomeni prevrat za nadaljnje delovanje velikega mojstra, sprejeto od kritike. Korespondent „Milanskega glasbenega lista“ piše po prvi predstavi: „Rigoletto je nekako napol resna opera; začenja se s pesmijo, ki je pripravna za kak ples, glavni junak je grbast človek, dejanje se pričinja na dvorni zabavi, končava pa v neki hiši brez imena, kjer se prodaja ljubezen, torej vsebina, ki je posneta popolnoma po V. Hugojevem „Le roi s'amuse“. Maestro ali pesnik sta vzela nek posmrtni afekt diabolске šole, ki je že popolnoma propadla; iskala sta lepote v disformah, v smradu itd.“ O orkestru pravi, da je mnogo boljši od pevskega parta (vokalnega parta), a da mu na vsak način manjka velikih „ensemblov“. Drugi kritiki (in teh je veliko!) pa so kričali, da je opera nemoralna. V Bergamo n. pr. je opera pri premieri propadla; ugotavlja pa se, da samo radi tega, ker so nekateri listi hujskali in vedno naglašali njeno nemoralnost. Tudi v inozemstvu ni kritika v začetku

posebno hvalila Rigoletta. L' Athéneum, enem največjih takratnih londonskih časopisov, je pisal, da je glasba v Rigolettu otročja, smešna, polna vulgarnosti, ekscentrična in siromašna v idejah. Times pa je pisal še ostreje, dolžil je Verdija, da je kradel, mnogo kradel, „da mu manjka tako zvane umetniške akuratnosti in to največ pri finalih in ansamblih ter pripominja, da je pri drugih operah skrival siromašnost idej s pompozno instrumentacijo, a sedaj je dokazal, da ima jako malo idej, o katerih bi se moglo reči, da so originalne. Rigoletto je najslabša Verdijeva opera, toda kdor bi jo natančneje analiziral, bi izgubljal čas in tratil prostor“. Slavna „Gazette musical Parisienne“ je pisala kratkomalo „Il n'a pas de melodie“ ter je prerokovala operi jako kratko življenje. Danes se moramo zares smejati, ako čitamo tako neslane ocene in žalibog se še dandanes marsikdo na tak način izraža o genialnem mojstru in njegovih delih. Take ocene pa lete vedno na lastno sramoto. Kakor da bi bilo absolutno potrebno, da kritik vedno vse najslabše govori o umetniškem delu svojih sodobnikov. Kaj vse so pisali proti Verdiju, Belliniju, Rossiniju, Bizetu, Gounodu, Wagnerju itd. Glavno zlo je, da zahtevajo kritiki od umetnika, da misli, dela in piše ne po svoji glavi, temveč tako kot kritik hoče. Zastonj so hoteli orlu onemogočiti polet. Verdi je z Rigolettom začel tako triumfalno pot in njegovega poleta niso mogli uničiti vsi kritiki prošle in sedanje dobe. Rigoletto ni še na višku Verdijeve umetnosti, še ni polet zmago-slavnega in gospodovalnega genija nad konvencionalizmom, ni še simbol popolnega osvobojenja internega od eksternega. Mojstrov genij raste, se širi, lepša, toda počasi. Ta rast genija traja pri Verdiju prav do zadnjega dneva njegovega življenja in se v celoti pokaže šele v njegovih zadnjih delih. Govoril sem zato tako dolgo o tej operi, ker spada med „prehodno dobo“ in takorekoč tvori most k veliki dobi Verdijevi. H koncu še anekdoto o Rigolettu, ki je zelo značilna. Viktor Hugo, ki je spisal „Le Roi s'amuse“, po katerem je vzet Rigolettov libreto, ni trpel, da bi se njegova dela uglašala v opere, in je zato prepovedal v Franciji predstavo Rigoletta. Šele na prigovarjanje svojih prijateljev je vprizoritev sicer dovolil, vendar pa ni hotel prisostvovati predstavi. V zadnjih letih svojega življenja pa se je odločil, da si jo ogleda. Veliki pesnik je pazno poslušal glasbo, zelo ploskal in je bil posebno zadovoljen s prizorom med Rigolettom in Sparafucilem. Pri zadnjem dejanju, ki se mu je silno dopadlo, pa se je nervozno dvignil in zaklical: „Neprekosljivo!“ Toda takoj je mirno sedel in, da bi ga ne imeli za premaganega, rekel: „Ko bi mogel pustiti v svojih dramah štiri osebe isti čas govoriti v taki obliki, da bi publika razumela besede in različna čuvstva, bi imel isti uspeh kakor on!“

TRUVATORE 1853. Tudi ta srečna opera je postala popularna ne samo v Italiji, ampak po vsem svetu. Tenorjeva romanca, altova in sopranova arija so melodije, ki se še danes pojo po vsem svetu. Prvikrat so jo igrali v Rimu 19. januarja 1853. V Truvatoru se vidi, kako Verdi počasi stopa naprej. Zelo živahna muzikalna fantazija je v njej, toda dramatičnosti ni toliko kakor na primer v Rigolettu.

Glasba ima na več krajih oblike, ki nas spominjajo na Donizzetijevo Lucijo in Ernanijsa.

TRAVIATA 1853. Libreto je sestavljen po Dumasovem romanu „Dama s kamelijami“, zložil ga je Piave. Prva predstava je bila 6. marca 1853. v Benetkah — brez usmiljena izžvižgana. Delo se zelo razlikuje od prejšnjih del. Zato ga publika tudi ni mogla razumeti in ga je izžvižgala. To je že navadna usoda oper, ki se oddaljuje od tako zvane „mode“.

I VESPRI SICILIANI 1855. Avtorja tega manj srečnega dela sta G. Scribe in C. Duveyrier. Verdi je napisal muziko na originalni francoski tekst. Pri premieri v Parizu je bilo delo precej hladno sprejeto. V Italiji se ni mnogo igralo. V Parizu pa je bilo delo na novo naštudirano 1853., pa tudi ni imelo veliko uspeha.

SIMON BOCCANEGRA 1857. Prvikrat igran v Benetkah 12. marca 1857. Še s precej dobrim uspehom, toda vendar ne s takim, da bi se moglo stalno obdržati na repertoarju. Kljub temu, da jo je Verdi predelal, vendar delo ni imelo večjega uspeha, kar je Verdija zelo bolelo.

AROLDO 1857. Igran prvič 16. avgusta 1857. v Rimini z ne posebno velikim uspehom in se tudi ni obdržal na repertoarju.

Plemenitost in umetniško potenco, katero je dokazal Verdijev genij v Rigolettu in deloma v Traviati in Trovatoru, nas navaja na misel, da je Verdi končno in popolnoma uničil v sebi ono, kar je bilo premalo kultivirano in antiestetično. Ne, Verdi so je vrnil k nekaterim svojim starim napakam, kar se opaža pri Traviati in pri Vespri Siciliani. Značaji in tipi so slabo podani. Istotako politične strasti, katerih veliki mojster sploh ni občutil, in zato je bil njihov izraz slab in bledečen. Kljub temu, da mojster ni imel nikdar sreče s politično vsebino, se vendar vrača na zgodovinsko polje, za katero ni bil rojen.

Po Simonu Boccanegru je hotel Verdi komponirati „sveto“ ali bolje „cerkveno“ dramo in je zato predelal Stifellija v Arolda. Glavna vloga, ki je bila prej v osebi evangelskega pastorja, je postala v novi predelavi „vojak“. V celi operi se opaža mnogo nedostatkov — kakor da bi mu manjkalo iskrenosti. Lepo je izdelana „Nevihta“ in zadnje scene opere so izdelane bolj pod vtisom Rossinija, a še več sličnosti ima z „Nevihto“ Beethovnovne simfonije „Pastorale“. Aroldo se ni držal in se tudi ni mogel; predaleč stoji od dela umetniške vrednosti.

Imamo tedaj vtis, da Verdi pojema, toda poznejša dela nam dokazujejo zopet, kako sklada veliki mojster kot nanovo rojen, kot preroben svoja najboljša, največja in najvrednejša dela.

Pri Verdiju moramo ugotoviti, da je v misteriju njegovega bistva nekaj magičnega in vzvišenega in vsakdo ima vtis, da njegov genij pojema; toda kakor hitro to prepričanje narašča, Verdi nažge nanovo svojo silo in vstaja z deli, ki so navdušila ves svet.

Govorilo se je, da se je že izčrpal, on pa donaša Rigoletta, Traviata in Trovatora, in zopet se je zdelo, da ugaša, on pa zloži svojo krasno opero „Un ballo in maschera“.

UN BALLO IN MASCHERA 1859. Prvikrat igrana dne 17. februarja v Rimu. Kronika ugotavlja, da pri prvi vprizoritvi tega dela ni bilo mnogo navdušenja, pri reprizi pa naravnost entuzijastično. Verdi je bil pozvan pred zastor 30krat in opera je nastopila svojo pot po vsej Italiji in nato po vsem svetu. Še danes je na repertoarju vseh večjih gledališč. V tej operi je nekaj, kar bi lahko imenovali „eleganco“ lahke, lepe melodije in ritma.

Lahko melodijo vidim v načinu, kako je n. pr. Verdi označil osebo Oskarja, kot že prej vojvodo v Rigolettu. V „Ballo in maschera“ moramo omeniti še mnogo drugih scen, n. pr. Ricardovo barkarolo, kvintet in mazurko v zadnjem dejanju in najbolj uspeli ironični finale v drugem dejanju. Orkestracija tu še ne kaže one samostalnosti in neodvisnosti, kakoršno jo imamo pri Wagnerju in kakoršno ima Verdi v svojih zadnjih delih. Verdi je že zapustil svoje stare manire, nenavadno enostavno spremljevanje in to samo zato, da se more tem bolj izkazati pevski del.

Pri Verdiju je vsa ekspresija drame v melodiji; in dasi je ta ekspresija melodije v prvih delih „premočna“ v „Ballo in maschera“ hodi veliki mojster že svojo pot; tu jako podčrtava vrednost orkestra in ga traktira popolnoma drugače kot v svojih prejšnjih delih.

Verdiju je absolutno važnejša vokalna melodija kot orkestralna polifonija in po Aidi ni nikdar več pustil, da bi ne imel glavnega izraza spev, toda kljub temu je ostal kot novi „risar — slikar orkestralnih barv“.

„LA FORZA DEL DESTINO“ 1862. Prvikrat igrana v Petrogradu novembra 1862, v milanski Scali pa l. 1869., torej sedem let pozneje in nekoliko pozneje kot „Don Carlos“, katerega so igrali prvič v Parizu 1867.

To delo je bilo pisano za Petrograd, toda igralo se je največ v Italiji in to po vseh provincionalnih odrih. V njem je šel Verdi korak nazaj. V orkestralnem in vokalnem partu imamo zastarele forme, o katerih se je mislilo, da se po „Ballo in maschera“ ne povrnejo več. Melodije nimajo one jasnosti inspiracije, deloma pa imajo vendar sličnosti s starejšimi italijanskimi skladatelji. Glavna napaka tega dela je pomanjkanje organične edinstvenosti.

Mnogi so mnenja, da je Verdi pisal to opero po naročilu petrograjske opere z veliko naglico, da izpolni danjo obljubo.

DON CARLOS 1867. Pisan je bil za Pariz. Libreto je od N. Merya in C. Locleja. Prva predstava 11. marca 1867. v Parizu z velikim uspehom. V Italiji je bil igran skoro na vseh gladališčih, v inozemstvu pa razen v Parizu zelo malo.

Od leta 1862. nastane v umetniškem življenju Verdijevem nekaj prevrat. Kakor prevzet neke tajne moči začne pisati svojemu narodu zopet nekaj krasnih del. Začel je s predelavo Macbetha in Francija ga znova pozove, da ji napiše opero za priliko „svetovne razstave v Parizu“.

Don Carlos ima nekaj meyerbeerskega na sebi — ne da bi ga Verdi kopiral — toda dal se je zapeljati vplivu takratne dobe. Ensembli imajo mnogo sličnosti z onimi pri Meyerbeeru. Ima pa Don

Carlos svoje defekte kot vsa dela, ki so pisana po naročilu za slavnostne prilike. Zraven pa še težavni libreto, iz katerega komaj spoznaš Schillerjevo pesnitev. Verdi je vse to uvidel, opero popravil in jo dal leta 1883. v Scali nanovo igrati. Bil je prepričan, da delo boleha na meyerbeerizmu, amputiral je „plese“, ensembl, skrajšal opero za celo dejanje in tako je delo vstalo v novi krasoti. Toda kljub temu, da je bila predelava slična neki prejšnji amputaciji, je vendar imela nasprotni učinek, t. j. izgubilo je ono veličanstvenost, katero je imela prva edicija.

Po Don Carlosu je Verdi predelal „Forza del destino“ in nato je začel pisati svoje veliko delo „Aïdo“. (Dalje prihodnjič.)

OSIP ŠEST:

In kamor se oko ozre.

(Dalje.)

Čeprav doživlja Burgteater vsako leto amputacijo glave, je vendar še gledališče s staro umetniško reputacijo in le redkokdaj se človek ukani in razočara. „Beneškega trgovca“ igrajo s Heinejem v vlogi Shyloka. Inscenacija je zanimiva in duhovita. Vse scene so naznačene z gobelini po slikah starih mojstrov Carpaccia, Gentila, Bellinija in Alberta Altdorferja . . . iluzija Benetk popolna. Shylok Heineja – divji, elementaren Žid – reprezentant svojega plemena in v drugi vrsti oče. Pretresujoč – pred senatom – največji v duetu s Tubalom-Arntom (scena, ki se tako pogostokrat črta).

Potem Schnitzlerjeva historična zadeva „Der junge Medardus“. Košček Dunaja iz minulih dni, ensambli, mase! Streljanje, solze. Vse imenitno narejeno – zanimivo pa samo za Dunajčana.

Zato pa „Zimska pravljica“. Shakespeare. Ha! Premiera. Izbrana publika. Mnogo parfemov. Glava pri glavi, gola ramena. Inkaso tega večera je največji v sezoni. Največji sploh, odkar stoji hiša. Sedeminštirideset milijonov avstrijskih kron. To je šestdeset-tisoč dinarjev. Kaj! Čedno! In „Zimska pravljica“ sama. In to gotovo eno najplemenitejših del Shakespearja. Prva polovica silna, s toni Othella – druga polovica pravljica, in ob koncu – čudež. – Igralci . . . Stara garda – Heine, Bleibtreu (prekrasna) Thmigi (stari in mladi – presneta dečka), Tressler. O, sami gadi! In predstava napravi izreden vtis. Scena preprosta: zlat portal – v scenah na Siciliji – divje pokrajine, skalnate, z žitnim poljem v daljavi – v Bohemiji. Mnogo muzike – Flotowa. V celem: harmonična ubranost, praznik, maša z leviti . . .

„Volksteater“, brenka ljudski ciklus, Anzengruberja, Schönherrja, in se že pripravlja polagoma na novo sezono. – Zanimivi gostje so v Renaissancebühne. Židovski teater. Ne vem, odkje so, iz Vilne ali Kovna. Igrajo Šalom Aša in Čirikova „Žide“. Med njimi prominentna osebnost – Ben Zwi – igravec velikega formata, ki je bil tudi član hudožestvenikov. Njih umetnost je ekspresivna, močna in učinkuje, čeprav nisem razumel jezika, z ono silo, ki jo imajo le ensambli, ki verujejo v to, kar delajo.

„Kammerspiele“ gredo od stopnje do stopnje. Navzdol. Pred leti gledališče z izbranim repertoarjem, magari literarnim, pozneje gledališče afer z „Reignom“ — danes teater, ki igra le erotično komedijo. Trenotno so vaje za „Skrivnosti Pariza“. Kaj? Imenitno. No, cenzura dunajska je posegla vmes. Torej, če je posegla cenzura vmes, se že izplača pogledat. Danes se „Skrivnosti pariške“ le igrajo. Vsak večer do desetih zvečer. Kdor gre na Dunaj, naj si ogleda in videl bo, da se brez takih skrivnosti lahko živi. Če pa bo iskal še kaj drugega — bo tudi našel — saj so Kammerspiele na Rotenturmerci, ki se izliva v Kärntnerico. In predstava konča ob pol dvanajstih Takrat je tam največ prometa

V „Coloseum“ gastirajo Nemci iz Berlina. Zadeva je namreč taka, da predstavlja danes avstrijska krona že v razmerju k marki tako zvano „Edelvaluto“. Pa ne o tem. — O tem pozneje. Velika revija „Europa spricht davon“. Baleti, triki prve sorte, lahka telesa, negovana s težkimi tisočaki Med plesom se balerine in balerince pomešajo med publiko Izvolite, gospoda, od blizu poglejte O vse pristno samo malo šminke Drugače pa! Tja tja! Izvolite, gospoda! Saj Vaša valuta Revija teles, teles Tempo Utrip srca, časa se čuti Zraven fokstrot Revi — i — i — ja.

Pa sem se zopet moral dotakniti besede valuta. Dunaj, valuta in teater — prvotine, ki jih je težko razdružiti. Njih denar pridobiva na ceni skromnost je črtana iz besednega zaklada. Zato živi Dunaj danes hitrejši tempo Spominja včasih na Berlin, in vse te okoliščine se zrcalijo jasno v gledališkem svetu. Solidnost, znanje je tam brez cene — le bluf, dekadenca, erotika — to išče teater, če hoče živeti — in živeti mora. Teatri polni — cene visoke, na odru izbrane toalete, rafiniranost v publiko, pestrost, šum od zavitkov bonbonov, žemlje s šunko. Teater je sredstvo — zabavilišče — ali pa ono, kar publika ne sreča v svojem enostavnem življenju — romantika. Zato so repertoarji gledališč pestri — brez linije, brez iskanja. Dunaj je za iskanje prekomoden. On sprejme raje že gotovo smer in jo projicira. Revolucije ni. Čemu tudi. — Samo Burgteater stoji in se drži tradicije in načel, ki so jih postavili možaki, ki leže že davno na Centralnem pokopališču. Tudi Paulsen je mrtev — pokopan z vsemi častmi. — Novi mož — novi ravnatelj je Herterich — režiser in igralec tega teatra. Hodi nova pota. Če bo prehodil dolgo pot, je vprašanje, kajti v zvezi z Burgteatrom se imenuje že sedaj, ko še Herterich niti svojih načrtov razgrnil ni, novo ime, in to je Karl Krauss ali bolje Fackel Krauss. In morda bi bil to res mož. Pravi mož. Sicer pa — birokracija — ona ne ljubi teatra Burgteater je bil teater za gospodo dvora in ravnatelj njen vdani sluga. Zato je dobil dekoracije, in je bil sprejet v avdijence. Če je bil priden. Če pa ni bil, so mu poslali modro polo. Paulsen ni bil priden. Krauss tudi ne bo. Kajti birokraciji so taki možje — anathema. Včasih vidim v Burgteatru podobnosti — čudovite podobnosti — in takrat mi je prijetno, ker človek vedno rad sreča človeka, ki je tako bolan kot on. Pogleda si ga, in laže mu je

Na Dunaj ne grem samo radi teatra. Grem predvsem radi odpočitka . . . zaradi tega, da srečam stare, dobre znance in prijatelje . . . Da vidim, kako se suče življenje drugod.

Torej zaradi vsega tega. Seveda, zvečer, ko se bliža ura šminke, jo mahnem v teater — brez tega ne vzdržim . . . Vsak večer . . . Ves čas pred tem in potem pa postopam, gledam . . . Brez ure . . . Te tam ne rabim. Je vseeno — ni obveznosti . . . In v vsem tem je občutek svobode. Lepo . . . lepo . . . Če bi imel denar . . . Saj sem že povedal . . .

Dunaj dela danes vtis mesta, ki diha v urejenih razmerah. Ne še popolnoma seveda. A nemška krona stoji mirno in, odkar pada marka, je Dunajčan miren in skoroda ponosen: Mer hamn a Edelfaluta. — Kronica je pridobila na vrednosti. To čuti tujec takoj.

Sedaj bi lahko pričel s pripovedovanjem, da stane električna toliko in toliko, kosilo toliko, nogavice, čevlji, klockuk toliko, da je dražje, da je cenejše kot pri nas. A zato jaz ne potujem . . . To mi je vseeno. Ni zanimivo . . . Grem na obisk. K gospej Constanci v. Linden. Tu se ustavim. Kajti ta gospa ni samo gospa, temveč je tič za sedem moških vkup. Grande dame. Z nebeškim darom svežega humorja. Avtorji pišejo za njo vloge. Pišejo slabe komade — gospa Constance naredi iz njih zlato. Igraje . . . S smehom. Poznam gospo Constanco že dolgo z odra. Sedaj jo poznam tudi v „civilu“. In njeno ceno, njeno umetnost, cenim šele danes po pravem kurzu. Borba za življenje, s situacijo, ki je prišla nepričakovano, z nesrečo — tu je Constanca v. Linden mojster. No, ona zna tudi v življenju — haha, saj pravim — summa sedmerih moških. Igra danes v Badnu — jutri v Ištu — in zjutraj je zopet na Dunaju pri skušnji . . . Ona igra, režira, sprejema goste in hodi sama v goste, najde časa za odlične zveze — in študira medtem svoje vloge. Vedno nove. „Da, vidite, gospod Šest — tak je čas, ne gre drugače — delo je danes težko, razmere druge — umetnosti malo.“ Igrala je v Parizu, Bukarešti (rodom je Rumunka), v Bruslju, v Rusiji — povsod navadno v jeziku dotične dežele. „Če bi bilo treba,“ pravi, „v pol leta igram slovenski“ in Vam postavim Ljubljano na glavo. — Verujem, verujem . . . Saj županja v „Pohujšanju“ čaka take igralko, in mnogo drugih stvari. — Njena komika je vrisk, oblečen v rokavice — in čeprav trenutno kričimo od smeha, vendar v prihodnjem trenutku začutimo solze . . . Zakaj? Jaz ne vem zakaj. Morda, ker se z gospo Constanco v. Linden izprehaja po odru košček življenja, genijalno prenešenega v teatralnost. V čisto teatralnost. — Taka je ta gospa — in ne glede na to, da je danes v Parizu, jutri v Rigi, pojutrišnjem v Novem Sadu — je našla še časa dovolj, da je postavila na svet sina, kapitalnega sinčka — hudičevega dečka — gospoda Matačiča, ki trenutno suka v naši operi taktirko.

Tešek! Tako spoznam tudi Becker Bebi. Njen proteže: gospa von Linden. Čudovito razmerje. Kajti, kogar podpre gospa Linden, tisti bo hodil ravno pot. Brez skrbi. In Becker Bebi tudi. Je neverjeten tip. Doma iz Budimpešte. — Čeblja nemščino tako, po mažarski —

a to je ne moti . . . Koj ko jo spoznam, par minut po tem, mi pravi: „Presneta reč, pozabila sem kupiti hlačke – kombine, veste v tej komediji, kjer sem zaposlena, se slačimo. – Pridite pogledat.“ Tip – Tip. Napol otrok – napol ženska – a celo živo srebro . . . Kupuje note in ljubi „Nižavo“, pleše šimi, baše mi doboš-torto v usta, kaže svojemu oboževalcu grofu A. jezik, klofuta šoferja, pove kolegu iz teatra, da ga ne mara, ker on ljubi fante — in je imenitno dekle . . . Pozdravljena, Bebi, pozdravljena. Teremtete . . .!

Pa jo mahne v Baden k predstavi. „Die Freundin Seiner Exzellenz.“ – Hec! – Gospa Linden „pana“ publiko, kot pravi sama, in Becker Bebi hoče skočiti iz navdušenja iz lože. Le s težavo jo krotiva, Matačič in jaz. — Po predstavi pa spoznam v Badnu košček starega Dunaja. —

— Dunaja v tričetrtinskem taktu . . . Košček Dunaja, ki izumira . . .

Mizzi Zwerenz. Subreta. Ljubljenec Dunaja . . . Znamenitost . . . In sedaj v Badnu — hotelirka. Hotel „Mizzi Zwerenz“ — napis blešči in sveti in govori jasno o tem, da so se časi izpremenili. Da je bila historična doba . . . Torej v njenem hotelu sedimo — v baru . . . klavir in violina in veliki boben . . . šimi ples, vino, dekleta, pozna ura . . . In Mizzi Zwerenz prisede k naši mizi . . . gleda na pare, molči in posluša . . . in oči ji postajajo vedno svetlejšje . . . Potem vstane, zamahne z roko in se spozabi . . . morda zasanja nazaj . . . zapoje:

Einmal möcht ich wieder
mit Dir rrrutschen gehn,
Einmal in den Prater
mit Dir hutschen gehn,
Einmal Dich so küssen
mit dem g'wissen G'fühl
Dass sich alles draht
so wie am Ringenspiel.
Einmal möcht ich sitzen
so mit Dir im Frein
D' Lieb im Herzen und
im Kopf a bisserl Wein
Möcht die Welt gern um
zwei drei Jahr, zurück drehn
Sie' hst es, das wär schön . . .

Pesem od nekoč. Ima glasu za tri subrete, temperameta za deset mladih deklet — pa vendar je prodala svoje briljante in si kupila hotel, dom . . . In tu živi . . . le tu pa tam pravi „ne morem pozabiti, da sem pozabljena, da je pesem izpeta — potem delam neumnosti, kot sedajle. Ko sem bila jaz, je bil valček, sedaj je Fokstrot . . .“ In skoraj z zavistjo gleda na pare, ki se ljubijo v šimiju in — fokstrotu, prižemajo ude vedno bližje — kajti noč je že pozna, zrak razpaljen in vino dobro . . .

Jaz sem dobro razumel njeno bol in morda sem celo uganil njene misli . . . Na njenih kolenih je ležala majekana mucka in to je gladila, gladila . . .

(Dalje prihodnjič.)

RAZNO.

Boris Putjata je po dolgi in težki bolezni spet okreval ter nastopil službo. V tekoči sezoni bo igral prvič v nedeljo, dne 21. t. m., in sicer vlogo Strizeja v veseloigri «Ugrabljene Sabinke».

Selma Kurz, ena najslavnejših dunajskih koloraturk, gostuje ta mesec v Zagrebu.

Sikstinska kapela gostuje te dni na Dunaju. Časopis piše o njej: «Pevci v krasnih ornatih z belimi čipkastimi haljicami in kardinalske-vijoličastimi suknjiči, pred njimi debeli dirigent, monsignore Raffaele Casimiri v škrlatu... Čudna je ta koncertna turneja v ornatu, prenešana iz ubrane tišine in pobožnosti papeževe cerkve daleč ven v koncertno dvorano. Pač znak našega časa, ki preliva vse v industrijo, tako da človek ne ve, kje se konča senzacija in kje se začne profanacija. Gotovo zveni ta zbor mnogo bolj ubrano pod ogromnimi kupolami Petrove cerkve. Tudi pobožnost je tam med vonjem kadila vse bolj prisrčna in vse bolj pristna...»

«**Ackermann und der Tod**» je naslov starega misterija, ki ga je spisal J. v. Saaz, mestni pisar, leta 1400. Nemško literarno-umetnostno društvo ga uprizori te dni v evangelski cerkvi v Pragi.

Novo gledališče v Parizu ustanavlja v Rue Mogador (med Veliko opero in St. Trinité) znana pariška dramska umetnica Mme Cora Laperećerie. Ako naj verujemo oglasom in objavam v časopisju, bo gledališče čudovito urejeno. Namenjeno je velikim komedijam v moderni režiji. Med prvimi deli so: Sardoujeva «Theodora», Maeterlinckova «Sinja ptica», ml. Rostanda «Železna maska», in Hirschov «Tiger in petelinček». Za prvih šest iger se pripravlja z ogromnimi stroški 60 novih dekoracij in 1500 kostumov. Dramski ensembl tvori poleg dramskega orkestra 56 članov. Cene se sučejo med 6 in 20 frankov.

Zamorski tenor Roland Hayes gostuje po vseh večjih evropskih mestih in žanje velike uspehe, ki ne gredo vsi na račun njegove eksotičnosti, ampak, kakor pravi kritika, poje zares jako lepo ter ima posebno lep piano in srednjo lego. Na vzporedu ima arije in pesmi iz Griega, Händla, Beethovna, Dvořaka, Mozarta, Foudreina, Caldare, Masseneta, dve japonski ljubavni in štiri nabožne zamorske pesmi. Težko je reči, kje je bil boljši, gotovo pa se v ariji Des Grieux-ja iz «Manona» lahko meri z najboljšimi svetovnimi tenorji sedanjega časa.

O **Jindřihu Mošnji**, najboljšem češkem komiku, kroži mnogo anekdot. Tako je bila znana ljubosumnost med tremi slavnimi komiki Narodnega divadla, Mošnja, Frankovskim in Šamberkom. Vsi trije so tekmovali med seboj, kdo bo pogodil boljši dovtip, ter so prav do zadnjega trenutka skrbno molčali, da bi ga ne izdali. Pred neko burko, v kateri sta imela Šamberk in Mošnja duet, je prosil Mošnja v garderobi Šamberka: «Prosin, te, prijatelj, ko bom šel nocoj po najinem duetu z odra, me vprašaj, kakšno frizuro pa imaš danes?» Jaz bom na to odgovoril tak dovtip, da bo celo gledališče pokalo od smeha!» «Prav,» je dejal Šamberk ter si mislil svoje. Pri predstavi sta odigrala duet prav srečno, in Mošnja odhaja z odra. Šamberk nič. Pri vratih se Mošnja, ki je slutil, da ga hoče ljubi prijatelj pripraviti ob uspeh, obrne in ga nejevoljno vpraša: «Ali mi niste hoteli nekaj povedati?» «Ne,» odgovori Šamberk. Mošnja je beser odšel, pa se je pri vratih še enkrat obrnil: «Čujte, ali me niste hoteli nekaj vprašati?» «Ne!», je zarjovel Šamberk in zaloputnil vrata. Nesrečni Mošnja jo je popihal preklinjajoč v garderobo — in še danes ni znano, kakšen dovtip je bil ta, ki mu ga je ljubi kolega pokvaril.

Berlinski zbor stolne cerkve je z uspehom gostoval na Dunaju in v Grazu.

Današnja številka prinaša kot umetniško prilogo sliko g. E. Kralja, člana drame. (Atelje «Helios».)

Listnica uredništva: G. N. R. . . . é, avtor članka „Igramo“, naj nam blagovoli javiti svoj naslov.

Pisarniške potrebščine ovojni, pisalni in
pisarniški papir
in trgovske knjige priporoča papirnica

IVAN BONAČ v Ljubljani, Šelenburgova ul.

Kavarna, slaščičarna in pekarna

JAKOB ZALAZNIK

Ljubljana, Stari trg št. 21

TRGOVSKA BANKA, D. D.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

„Orient“, družba z o. z., Ljubljana

Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža – Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

SREČKO POVŠE

uglaševalc klavirjev v operi in pri privatnih strankah

Ljubljana, Tržaška cesta 43

Modna krojačnica za gospode in dame

J. Sušnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

„Adrija“

mednarodna transportna in komercialna družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta številka 31 – Maribor, Rakek, Jesenice
Naslov za brzojavke: „Adrijaspod“ – Tekoči računi: Zadržna gospodarska
banka – Inter: bankni telefon št. 721

Mednarodni transporti – Prevoz varkovratne robe – Vkladiščanje robe
– Komisija – Carinsko posredništvo – Transportno osiguranje –
Zbirni promet na vse strani – Prekomorski transporti – Zastopništva
in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tuzemstva in inozemstva

Založna knjigarna

Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg družba
z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta številka 16

CLA
MOR.

A SINKOVIC
NASI K SOSS
LJUBLJANA * MESTNI TRG * 19

MODNA * TRGOVINA *
ZA * DAME * IN * GOSPODE *

Urejuje Fran Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.